

STOWARZYSZENIE GMIN I POWIATÓW MAŁOPOLSKI

WSPÓLNOTA *małopolska*

STYCZEŃ-LUTY 2008

NR 1 (44), Rok XVI

ISSN 1428-4162

LIDER MAŁOPOLSKI 2007

Krakowskie Bractwo Kurkowe
Pawilon Wyspiański 2000 i 750-lecie Krakowa
Plac Niepodległości w Przemyśle
Aleje NMP w Częstochowie
Imprezy kulturalne w Tarnowie
Schronisko dla zwierząt w Bielsku-Białej
Wyższa Szkoła Biznesu w Nowym Sączu
Podhalańska Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Targu
Aspel, Maflow, Wiśniowski

PISMO MARSZAŁKÓW, PREZYDENTÓW, STAROSTÓW, BURMISTRZÓW, WÓJTÓW I RADNYCH

LIDER MAŁOPOLSKI 2007

Najlepsze Przedsięwzięcie Roku w Małopolsce

wybrane przez Kapitułę Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Małopolski

Uroczyste wręczenie Tytułów

w Sali Obrad Rady Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa

Plac Wszystkich Świętych 3/4, 4 marca 2008, godz. 11.00

WYRÓŻNIENIE SPECJALNE

Towarzystwo Strzeleckie Bractwo Kurkowe w Krakowie za 750 lat działalności

Organizacja wpisała się na trwale w historię Krakowa i Małopolski. Jej początki wiązały się z koniecznością utrzymania i zabezpieczenia murów miejskich przez mieszczan, którzy byli do tego zobligowani przez władze grodu. Wykształciła się stąd ponadcechowa organizacja paramilitarna zwana Bractwem Kurkowym. Przyjmuje się, że Bractwo zaczęło funkcjonować na przełomie XIII i XIV wieku, gdy w mieście stworzono załazek fortyfikacji. Bractwo przez wszystkie lata pełnienia misji działało na rzecz dobra mieszkańców Krakowa. Obecnie Krakowskie Bractwo Kurkowe liczy około 200 członków, a tytułami braci honorowych obdarzeni zostali: Jan Paweł II Wielki, Lech Wałęsa, Ryszard Kaczorowski, George W. Bush. **Odbiera Leszek Gołda, Starszy Bractwa.**

NAJLEPSZE PRZEDSIĘWZIĘCIA ROKU W MAŁOPOLSCE LIDERZY MAŁOPOLSKI 2007

Miasto Częstochowa

za „Rewaloryzację Alei Najświętszej Maryi Panny w Częstochowie”

Rewaloryzacja Alei przyczyniła się do wzmocnienia konkurencyjności Częstochowy, jako ośrodka metropolitalnego o znaczeniu ogólnopolskim. Ideą projektu było stworzenie przestrzeni o wyraźnej preferencji ruchu pieszego, stanowiącej czytelny znak w strukturze miasta. Zasadniczym elementem tej kompozycji jest maksymalnie powiększona i ujednolicona plastycznie płyta posadzki, podkreślająca wielkość pasażu. Pojawiły się nowe elementy małej architektury o formie dostosowanej do funkcji i otoczenia Alei Najświętszej Maryi Panny, które podnoszą estetykę oraz rangę miejsca, przez które co roku udaje się 5 milionów pielgrzymów na Jasną Górę. **Odbiera Tadeusz Wrona, Prezydent Częstochowy.**

Miasto Przemyśl

za rewitalizację Placu Niepodległości

i budowę pomnika Ojca Świętego Jana Pawła II

Działania władz Przemyśla są elementem większego projektu podjętego przez władze miejskie jeszcze w 1999 roku, pt. „Rewitalizacja Starówki w Przemyślu”. Drogę do zagospodarowania Placu Niepodległości otworzyło porozumienie między Gminą Miejską Przemyśl a Kurią Metropolitalną Obrządku Greckokatolickiego, na podstawie której użyczony został teren będący własnością tej ostatniej. Jej zasadniczym elementem była zgoda na realizację idei budowy pomnika Ojca Świętego Jana Pawła II, jako wyraz hołdu mieszkańców miasta dla Jego osoby i nauki nawołującej do pojednania. Pomysł wprowadzany w życie etapami w ciągu 2006 i 2007 roku, znalazł swoje uwieńczenie w uroczystości odsłonięcia pomnika Ojca Świętego Jana Pawła II, która odbyła się w obecności Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego 15 października 2007 roku. **Odbiera Robert Choma, Prezydent Przemyśla.**

Miasto Bielsko-Biała

za budowę nowoczesnego schroniska dla bezdomnych zwierząt w Bielsku-Białej

Po długoletnim staraniu się o wyznaczenie terenu pod budowę schroniska dla bezdomnych zwierząt, spełniającego wymogi ustawowe, Gmina Bielsko-Biała

uzyskała pozwolenie na budowę tej inwestycji przy ul. Krakowskiej w Bielsku-Białej obok rekultywowanej części składowiska odpadów komunalnych. W wyniku prac PPUH „Lebex” z Bielska-Białej powstało nowoczesne schronisko na powierzchni 1 ha, w skład którego wchodzi 13 obiektów typu pawilonowego. Schronisko dla bezdomnych zwierząt jest związane z zielenią, ma formę małego parku. Z uwagi na zainteresowanie społeczne ekologią i humanitaryzmem w stosunku do zwierząt, oprócz swojej zasadniczej roli spełniać będzie szereg zadań edukacyjnych. **Odbiera Jacek Krywult, Prezydent Bielska-Białej.**

Miasto Tarnów

za organizację prestiżowych imprez kulturalnych

Organizowane na terenie miasta Ogólnopolski Festiwal Komedii „TALIA” oraz Tarnowska Nagroda Filmowa na trwale zapisały się do kalendarza ważnych wydarzeń artystycznych naszego kraju. Oba festiwale są wspaniałą wizytówką Miasta oraz Małopolski. Towarzyszą im liczne spotkania z wybitnymi artystami, happeningi i wystawy. Propagowanie twórczości teatralnej i filmowej na najwyższym poziomie stało się już tradycją Tarnowa. TNN przyznawana jest od 21 lat, zaś „TALIA” odbywa się już od 11 lat. **Odbiera Ryszard Ściagała, Prezydent Tarnowa.**

Miasto Kraków

za „Pawilon Wystawienniczo-Informacyjny Wyspiański 2000” oraz Jubileusz 750-lecia Nadania Praw Miejskich Krakowowi

Otwarcie Pawilonu, obok wielu koncertów, wystaw i wydarzeń kulturalnych wpisało się w Obchody 750-lecia Nadania Praw Miejskich dla Krakowa. Nowoczesny budynek znajdujący się na rogu ulicy Grodzkiej i Placu Wszystkich Świętych z inicjatywy Andrzeja Wajdy wkomponowany został przez architekta Krzysztofa Ingardena w architekturę Starego Miasta. Posiada oryginalną fasadę, składającą się ze specjalnych ceglanych płytek, zamocowanych na metalowych prętach. Doznania artystyczne u zwiedzających go osób potęgują się dzięki witrażom zaprojektowanym przez Wyspiańskiego. **Odbiera Prof. Jacek Majchrowski, Prezydent Krakowa.**

750 lecie nadania praw miejskich Krakowowi

prof. dr hab. **Jacek Majchrowski**
Prezydent Miasta Krakowa

W pierwszych dniach czerwca 2007 roku Kraków był miejscem kulminacji obchodów Jubileuszu 750 rocznicy Lokacji Krakowa na prawie magdeburskim. Mieszkańcy i licznie odwiedzający nasze miasto goście mogli uczestniczyć w około 60 uroczystościach i wydarzeniach. Nasze miasto stało się największą w skali kraju sceną wydarzeń artystycznych, kulturalnych i plenerowych. Na najpiękniejszych miejskich placach wystąpiło ponad 1500 artystów, a we wszystkich wydarzeniach kulturalnych wzięło udział 240 tysięcy widzów i słuchaczy.

Obchody Wielkiej Lokacji w sposób szczególny pokazały ogrom wysiłku inwestycyjnego i konserwatorskiego. Oddano do użytku nowe inwestycje, blask odzyskały elementy zabytkowej przestrzeni publicznej Krakowa. Przy odrestaurowanym placu Wszystkich Świętych stanął Pawilon Wystawienniczo-Informacyjny „Wyspiański 2000”. Krakowianie zyskali nowy, kryty basen wybudowany w ramach zaplecza toru kajakarstwa górskiego przy ul. Kolnej. Zakończona została odnowa Małego Rynku. Mieszkańcy mogą korzystać z odbudowanego Dworu Czeczów i Zajazdu Kościuszkowskiego. Na skwer przy ul. Asnyka powrócił pomnik Reytana. Wreszcie, w krzyżu Sukiennic na Rynku Głównym – w miejscu, o kształcie którego zdecydował właśnie akt z 1257 roku – odsłonięta została tablica upamiętniająca wydarzenie sprzed 750 lat. Te materialne świadectwa po Jubileuszu Lokacji będą trwale służyć następnym pokoleniom krakowian.

Opisując jubileusz 750. rocznicy Lokacji Krakowa, nie sposób nie wspomnieć o znaczących wydarzeniach artystycznych. Noc Muzeów i Noc Teatrów to imprezy, które na trwale wpisały się w kalendarz wydarzeń kulturalnych naszego miasta. Gościem krakowskiego Jubileuszu był Ennio Morricone. Mogliśmy wysłuchać utworu „Pieśń o Bogu ukrytym” skomponowanego do wierszy i tekstów Jana Pawła II. Swoją noc z jazzem mieli miłośnicy tego gatunku muzyki. Dla Krakowa zaśpiewali krakowscy artyści. Melomani mieli okazję wysłuchać suity Gustava Holsta „Planety” oraz koncertu „Beatus Vir” Henryka Mikołaja Góreckiego.

W bogatym repertuarze wydarzeń kulminacyjnych nie zabrakło elementów lżejszych, adresowanych do mniej wymagającego odbiorcy. Kraków gościł Mistrzostwa Polski DJ'ów, na Rynku Głównym odbył się Wielki Turniej Kabaretowy.

Jubileusz 750-lecia Lokacji Krakowa zaowocował także znaczącym dorobkiem naukowym. Muzeum Historyczne Miasta Krakowa zorganizowało trzyletni cykl ekspozycji ukazujących dzieje miasta. Wystawom towarzyszyły katalogi wydane w formie poważnych opracowań naukowych i albumowych. Powstała tzw. Biblioteka Lokacyjna, na którą – obok publikacji Muzeum Historycznego – złożyły się m.in. wydawnictwa Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa, Archiwum Państwowego w Krakowie oraz Archiwum Kapitulnego na Wawelu.

Jubileusz Lokacji Krakowa stał się rzeczywistym sukcesem miasta. W efekcie współpracy radnych, urzędników miejskich oraz wybitnych ekspertów reprezentujących środowisko nauki i kultury pracujących w ramach Rady Programowej Jubileuszu powstał program odpowiadający randze i aspiracjom Krakowa.

Pawilon Wystawienniczo-Informacyjny „Wyspiański 2000”

Naprzeciw Pałacu Wielopolskich przy placu Wszystkich Świętych stanął charakterystyczny gmach Pawilonu „Wyspiański 2000”. Uwagę mieszkańców i turystów przyciągają trzy nowoczesne wyeksponowane witraże wykonane wg projektu Stanisława Wyspiańskiego w Zakładzie Witrażów S. G. Żeleński. To tam, jeszcze za życia, Stanisław Wyspiański tworzył witrażowe projekty. Kartony zostały przeniesione na szkło, z maksymalną dokładnością co do rozmiaru, rodzaju materiału i techniki.

Wnętrze Pawilonu składa się z dwóch części, nie licząc piwnic przeznaczonych na kawiarnię i przestrzeni ekspozycji zmiennych. Pierwszą stanowi hol główny od strony ulicy Grodzkiej, w którym eksponowane są trzy witraże Wyspiańskiego, uzupełnione tradycyjną i multimedialną gablotą wystawową. Druga część to pomieszczenia informacyjne, gdzie mieszkańcy i turyści znajdą dane dotyczące m.in. funkcjonowania miasta, komunikacji, noclegów i stałych atrakcji Krakowa, imprez artystycznych, festiwali.

Pawilon „Wyspiański 2000” wyposażony jest w nowoczesny system multimedialny, składający się z czterech zasadniczych modułów: system prezentacji projektorowej, system prezentacji na monitorach plazmowych, system nagłośnienia oraz system prezentacji na zewnątrz budynku. **Pomysłodawcą przedsięwzięcia był Andrzej Wajda.**

Krzysztof Ingarden

prof. KSW, dr arch.

Ukłon w stronę historii

Przyznanie Pawilonowi „Wyspiański 2000” rangi przedsięwzięcia roku ma szczególny wymiar, gdyż został on wyróżniony nie jako jeszcze jeden z punktów obchodów 750-lecia lokacji Krakowa, w które wpisano setki projektów jubileuszowych, lecz jako rzecz zupełnie odrębna. Miał oddać pokłon Stanisławowi Wyspiańskiemu, który w przeciągu swojego krótkiego życia stworzył wiele arcydzieł literackich, teatralnych, malarskich i dekoratorskich i sam stał się jednym z symboli tego miasta.

Pomysł na oddanie hołdu artyście zrodził się w 1997 r. z inspiracji Andrzeja Wajdy. Zaproponował on wybudowanie obiektu na 100-lecie „Wesela”, przypadające w 2001 r. Koncepcja ta wpisywała się w festiwal „Kraków 2000”, w obchody którego chcieliśmy się włączyć. Komitet organizacyjny zaaprobował ideę stworzenia pawilonu (na 21 głosów 20 było za realizacją tego projektu). Miało to swój głęboki sens – Kraków i Festiwal. Na tym jednak etapie zakładaliśmy nieco inną wersję, niż ta, która ostatecznie została zrealizowana. Sądziliśmy, że trzeba zbudować obiekt bardzo szybko, być może nawet tymczasowy, właśnie na Festiwal. Przeszkłony, by łatwo można było go rozmontować, bez ciężkich ścian. To miało być – tak zakładaliśmy – centrum festiwalowe i wystawowe. Konsultacje społeczne i formalności trwały jednak kilka lat, pozwolenie na budowę uzyskaliśmy dopiero dwa lata po Festiwalu. Tym samym uległa zmianie perspektywa, jaką zakładaliśmy dla budynku. To już nie mogło być centrum festiwalowe.

Jednak nie jest rzeczą oczywistą, jak należy budować w takim miejscu. W samym środku zabytkowego Krakowa. Pięćdziesiąt metrów na zachód od tej lokalizacji mamy kościół dominikanów, sto metrów na wschód kościół franciszkanów, tuż obok ulicę Grodzką. Całość uzupełnia Pałac Wielopolskich. Te wszystkie elementy trzeba było głęboko rozpoznać i zrozumieć. Tak, aby wpisać budynek w sposób nie zaburzający tożsamości kontekstu, by go nie zniszczyć i nie zdeformować, a dodając do niego nowy, współczesny i na tyle oryginalny obiekt, który mógłby nawiązać pewien dialog z historią, by powstało coś więcej niż tylko harmonijnie wpisana w lokalizację forma. Kontekst projektu jest bowiem szerszy niż Plac Wszystkich Świętych i obejmuje całe Stare Miasto, z Wawelem włącznie. Czyli wszystkie warstwy obszaru historycznego i ideowego, w obrębie których tworzył i realizował swoje projekty Stanisław Wyspiański.

A. Wajda sięgnął po kartony z niezrealizowanymi projektami witraży, jakie w swoich zbiorach posiadało Muzeum Narodowe. Wybraliśmy trzy z tak zwanej serii wawelskiej. Wyspiański umieścił na nich św. Stanisława, Kazimierza Wielkiego i Henryka Pobożnego. Witraże miały zostać wstawione do południowej ściany ambitu wokół prezbiterium Katedry Wawelskiej. Odważne i ekspresyjne przedstawienie tych postaci nie zyskało jednak akceptacji w ówczesnych kręgach kościelnych. Postanowiliśmy je zrealizować w skali 1:1, choć początkowo zastanawialiśmy się nad zwiększeniem skali. Było to z kilku względów niemożliwe. Wnętrze Pawilonu to niecałe 4,5 metra szerokości, a ekspozycja witraży jest rzeczą trudną na takiej przestrzeni. Ważne tu było, aby kąt patrzenia na te witraże był podobny do kąta patrzenia, który

zakładał Wyspiański. Tak właśnie zrobiliśmy, dzięki czemu ich pozycja i wysokość, nie są przypadkowe, a skróty perspektywiczne odpowiadają założeniom artysty. Wewnątrz budynku mamy ponadto przestrzeń wystawową uzupełniającą witraże, w której możliwe są dwa rodzaje ekspozycji. Gablotę tradycyjną „analogową” – na oryginały i reprodukcje, uzupełnia gablotę cyfrową z ekranów multimedialnych. Wiele materiałów na temat Wyspiańskiego najlepiej bowiem pokazywać za pomocą ruchomych obrazów i filmów.

Wnętrze Pawilonu łączy dwa rodzaje przestrzeni. Pierwszy typ, to przestrzeń historyczna i ekspozycyjna, druga zaś to przestrzeń publiczna o funkcji informacyjnej. Obie wymagają innego potraktowania architektonicznego. Np. zupełnie innego światła. Stanął przede mną problem, w jaki sposób zaprojektować budynek o elewacji odpowiadającej kontekstowi, a ponadto elewacji, która jest w stanie odpowiednio ukształtować światło przestrzeni witrażowej. Przy witrażach konieczny jest półmrok, przyciemnienie, natomiast innego światła wymaga część publiczna. Wpadłem na pomysł, żeby zastosować zupełnie nietypowy sposób kształtowania elewacji i stworzyć wielką, pionową żaluzję zewnętrzną z materiału ceramicznego i za pomocą obrotów fragmentów żaluzji, zacienić strefę witrażową, a całe wnętrze w strefie publicznej otworzyć.

Był to pomysł całkiem nowy, prototypowy, bowiem nikt dotąd nie stworzył takiej ruchomej kurtyny z elementów ceramicznych, zawieszonych na stalowych cięgnach od góry do dołu. Trzeba było odnaleźć cegielnię dysponującą odpowiednimi złożami gliny, bo nie każda glina z kolei jest na tyle plastyczna i wytrzymała, aby można było z niej tworzyć w technice ciągniętej tak wielkie elementy. Taką cegielnię znalazłem na Dolnym Śląsku (CeramSus). Po kilkutygodniowych testach wytrzymałościowych, zdecydowaliśmy, że jest to właśnie ten materiał. To była dobra decyzja, gdyż w ten sposób oddaliśmy cześć miejscu, osadzając witraże w sposób zbliżony do tych, które znajdują się w kościele franciszkanów. W murze ceglanym mamy tam wapienne ramy okienne utrzymujące witraże. Dokładnie to samo zrobiliśmy w naszym pawilonie, choć materiałem elewacyjnym nie była cegła gotycka, ale zaprojektowana przez nas nowoczesna ceramika. Wokół witraży mamy jednak ramy wapienne, z wapienia podobnego do tego, jaki widzimy w murach Katedry Wawelskiej, czyli w kontekście najbliższym pracom Wyspiańskiego, gdyby zaistniały na Wawelu. Jest to więc ukłon współczesnej kreatywnej architektury w stronę historii i odpowiedź na pytanie, czy istnieje możliwość nawiązania dialogu historycznego za pomocą współczesnego języka architektonicznego.